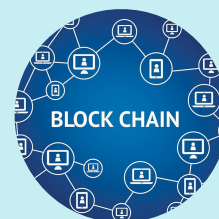

EEA Spravodajca

pravidelný spravodajca o činnosti Európskej environmentálnej agentúry

ETC WMGE

European Topic Centre on Waste and Materials in a Green Economy

Kodaň, Dánsko

EEA oslávila svoje 25. narodeniny krédom „žiť spolu v harmónii s pružným ekosystémom“

Kvalita vôd na kúpanie

„výborná kvalita vody“ získalo viac než 85 % lokalít na kúpanie v Európe

Milí čitatelia,

Slovenská agentúra životného prostredia pre vás pripravila pravidelné číslo Spravodajcu v roku 2019 o činnosti Európskej environmentálnej agentúry, jej aktivitách a činnosti Slovenskej agentúry životného prostredia, ktorá koordinuje jej aktivity a povinnosti na národnej úrovni. V tomto vydaní sa venuje najmä oslave 25.-tych narodenín EEA a aktivít spojených s uvedením správy SOER2020. Ďalej sa dozviete aktuálne informácie k tematike predchádzaniu vzniku odpadu a k záveru leta sa môžete presvedčiť o hodnotené lokalít na kúpanie v Európe.

Tešíme sa na ďalšiu spoluprácu a želáme príjemné čítanie!

NFP SK a NRC COM

1

1994

založenie EEA v Kodani, Dánsku

2

EIONET

založený na networkingu - Eionet - bijúce srdce EEA

3

MDIAK-C

M - monitoring, D - Data, I - Information, A - Assessment, K - Knowledge, C - Communication

Európska environmentálna agentúra a Eionet oslávili 25 rokov Stavajú na skúsenostiach pri budovaní udržateľnej Európy

Európska environmentálna agentúra (EEA) si na slávnostnom ceremoniáli 19.6.2019 v Kodani, Dánsko, Odd Fellow Pallace, pripomenula 25 rokov fungovania v oblasti európskeho životného prostredia a tvorby politiky v Európe. Na slávnostnom podujatí boli prítomné významné osobnosti z oblastí životného prostredia, európsky politici, členovia Eionet-u, súčasní aj bývalí zamestnanci EEA, osobnosti, ktoré sa podieľali na založení a formovaní agentúry.

Európska environmentálna agentúra:

- poskytuje nezávislé, dôveryhodné informácie pre tvorcov politík a verejnosť;
- spája svet vedy a politiky;
- predstavuje vedomostnú základňu;
- podieľa sa na budovaní udržateľnej a odolnej Európy v kontexte klimatickej zmeny, straty biodiverzity, nadmernom využívaní prírodných zdrojov a kvality ovzdušia;

Prezentácia brožúry o činnosti EEA. Foto EEA

EEA pri pripravila sumarizujúcu publikáciu o svojej činnosti za obdobie rokov 1994-2019.

Slovensko je súčasťou EEA od roku 2001 a plní všetky záväzky vyplývajúce z členstva v EEA a sieti Eionet, Národná sieť Eionet SK pozostáva zo 79 expertov, ktorí pracujú v 23 tematicky zameraných oblastiach. Slovenská republika má zastúpenie v Predstavenstve EEA cez riadneho člena Predstavenstva z MŽP SR (Barbora Doričková) a alternanta zo SAŽP (Richard Müller).

Zdroj : Katarína Kosková, NFP SK

PRODUKTY EEA

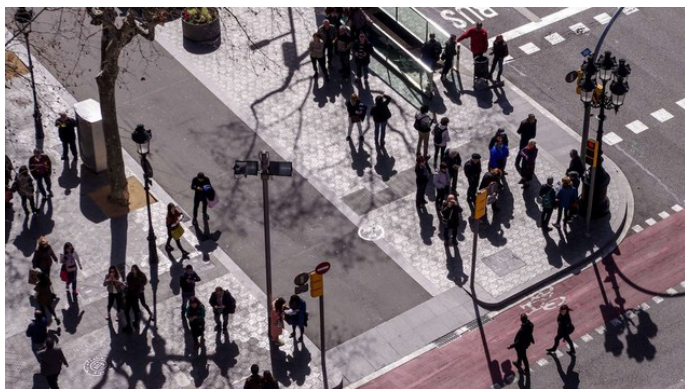
EEA vydáva ročne niekoľko publikácií a zverejňuje množstvo informácií. Vzhľadom na elektronickú podobu všetkých zverejnených materiálov nebude kancelária NFP publikácie objednávať komplexne a následne rozosielať jednotlivým NRC.

Informácie o novinkách na web stránke EEA môžete najrýchlejšie získať prihlásením sa do notifikačného systému (<https://www.eea.europa.eu/subscription>). V ňom je možné vybrať si oblasti záujmu a novinky vám budú posielané do mailovej schránky. Web EEA ponúka tiež možnosť stiahnuť si materiály vo formáte pdf.

Agentúra EEA má 25 rokov: budovanie na skúsenostiach s cieľom dosiahnuť udržateľnosť v Európe

Ako bude vyzeráť životné prostredie v Európe o 25 rokov? Podarí sa nám dosiahnuť náš spoločný cieľ, ktorým je dobrý život v rámci možností našej planéty? Podarí sa nám obmedziť globálne otepľovanie a vybudovať mestá odolné voči zmene klímy obklopené zdravou prírodou? Z nedávnych volieb do Európskeho parlamentu vyplýva, že obavy Európanov sú čoraz väčšie. Ďalšia európska generácia takisto vyzýva k prijatiu naliehavých opatrení. Akým spôsobom však ich požiadavky na zabezpečenie udržateľnej budúcnosti ovplyvnia životné prostredie a sociálno-hospodárske politiky v Európe? Pri príležitosti nášho 25. výročia sa zamýšľame nad tým, ako sa v posledných 25 rokoch vyvíjali európske poznatky a politiky týkajúce sa životného prostredia a ako agentúra EEA spolu so svojimi sieťami môže počas nadchádzajúcich 25 rokov podporovať snahy o dosiahnutie udržateľnosti.

Zdroj © Rosana Grecchi, Sustainably Yours /EEA

Politika: od jednotlivých problémov k systémovým opatreniam

Na základe identifikácie jednotlivých problémov, ako sú kyslý dážď, chemická kontaminácia vodných plôch alebo rapidný pokles populácií včiel a ich dôsledkov na ľudské zdravie a hospodárstvo sa začala zvyšovať informovanosť o životnom prostredí a jej vplyv na tvorbu politiky. V dôsledku rastúceho uznania toho, že cezhraničné environmentálne problémy (napr. znečistenie vzduchu alebo vody) si vyžadujú spoločné opatrenia, začali členské štáty Európskej únie od 70. rokov minulého storočia koordinovať svoje úsilie a čoraz viac zosúlaďovať svoje politiky.

V tomto období trvajúcim takmer 50 rokov krajiny EÚ postupne rozširovali rozsah spoločných opatrení a zvyšovali svoje ambície. S narastajúcimi poznatkami o environmentálnych problémoch bolo zrejmé, že obavy týkajúce sa životného prostredia bolo nutné integrovať do zastrešujúcich politických rámcov, a to tak v Európe, ako aj na celom svete. V Európskej únii sú politiky v oblasti klímy a energetiky v súčasnosti zosúladenejšie a politiky v oblasti mobility sa stali súčasťou rozsiahlejšej dlhodobej vízie pre dosiahnutie klimaticky neutrálneho hospodárstva do roku 2050.

Pri akomkoľvek rokovaní o politikách bolo čoraz jasnejšie, že kľúčom k vypracovaniu a realizácii účinných politík sú spoľahlivé informácie o životnom prostredí.

Znalosti: dôkladnejšie a širšie porozumenie

Európska environmentálna agentúra vznikla v roku 1994 s cieľom poskytovať nezávislé a spoľahlivé informácie o európskom životnom prostredí na podporu tvorby politiky v Európe. Toto rozhodnutie bolo prijaté, pretože spoločné opatrenia si vyžadujú spoločné pochopenie daného problému. Bez komplexných a porovnateľných údajov je nemožné vybudovať spoločné politiky a sledovať pokrok.

Súbežne s rozvojom politických potrieb sa súčasťou našich pracovných kompetencií stávajú nové oblasti. Takisto sa z hľadiska času a priestoru zväčšovala naša vedomostná základňa. V súčasnosti sa poznatky agentúry EEA týkajú tematickej analýzy samostatných problémov, od kvality ovzdušia, kvality vody na kúpanie, zmien v krajinskej pokrývke a predchádzania vzniku odpadov až po skleníkové plyny a emisie oxidu uhličitého z nových osobných automobilov a dodávok, až po prierezovejšie a systémové analýzy týkajúce sa klímy a energetiky,

faxom. Dnes môžu členské štáty predkladať množstvo údajov priamo v nástroji [Reportnet](#) – našej platformy na elektronické podávanie správ. Po overení kvality sa tieto údaje sprístupnia pre každého používateľa, či už ľudského alebo strojového.

Čoraz viac zhromaždených údajov obsahuje geopriestorové informácie, ktoré nám umožňujú sledovať zmeny v čase a naprieč celým kontinentom. Môžeme si priblížiť mapu, zobrazíť [chránené oblasti](#)

v sieti EÚ Natura2000 a získať informácie o chránených druhoch, ktoré v nich žijú. Niektoré z údajov sa zaznamenávajú a sprístupňujú v reálnom čase. Tisíce monitorovacích staníc v celej Európe, ktoré merajú koncentrácie hlavných znečisťujúcich látok v ovzduší, sú v súčasnosti napojené na rovnakú sieť a všetky tieto informácie sú dostupné prostredníctvom [Indexu kvality ovzdušia v Európe](#) – našej spoločnej platformy s Európskou komisiou.

Eionet family. Fotografia všetkých národných kontaktných bodov členských a spolupracujúcich krajín EEA na ostatnom spoločnom mítingu v Kodani, Dánsku v júni 2019. Zdroj : EEA.

potravinový systém a sociálnu zraniteľnosť v dôsledku nerovnomernej expozície viacnásobným environmentálnym účinkom. Každých päť rokov dopĺňame tieto opatrenia našou správou o stave a perspektíve životného prostredia v Európe (SOER), ktorej vydanie na rok 2020 bude uverejnené v decembri tohto roku. Naša hodnotiacia a vedomostná činnosť sa bude naďalej rozvíjať spolu s aktuálnymi a vznikajúcimi politickými potrebami.

Údaje a technológie: priятие zmien a skúmanie možností

V prvotných začiatkoch spočívalo zaznamenávanie údajov o životnom prostredí v tom, že sa agentúre posielali tlačene materiály poštou alebo neskôr aj

Z toho, čo bolo pred 25 rokmi nepredstaviteľné, sa dnes vďaka digitalizácii a internetu stali bežné nástroje. Táto revolúcia v oblasti environmentálnych údajov sa zďaleka nekončí. Naopak, [program Copernicus na pozorovanie Zeme](#) ponúka nespočetné možnosti, ako nám pomôcť pri monitorovaní zmien v životnom prostredí v Európe, a to s takou mierou presnosti a podrobnosti, ktorá bola pred 25 rokmi nepredstaviteľná. Od hustoty lesov až po rozrastanie miest, satelitné údaje získané v rámci programu Copernicus dopĺňajú terénne pozorovania a poskytujú nám tak komplexný obraz o tom, kde sa čo deje a prečo.

Vzhľadom na množstvo zmien v oblasti technológií a zhromažďovania údajov, ku ktorým došlo za posledných 25 rokov, si môžeme byť istí, že technológie (či už vo forme umelej inteligencie, diaľkového snímania alebo čoraz väčšej výpočtovej kapacity) budú naďalej formovať naše poznatky, ako aj spôsob ich spracovania.

Sieť ľudí: skúsenosti, odborné znalosti a odhodlanie

EEA nie je len vedomostné centrum, ktoré spája svet vedy a politiky. Okrem toho je aj sieťovou organizáciou, ktorá spája stovky aktérov – environmentálnych agentúr a ministerstiev životného prostredia, orgánov verejnej správy a výskumných organizácií – do Európskej environmentálnej informačnej a monitorovacej siete (Eionet). To, čo začalo ako sieť 12 krajín EÚ a desiatok zamestnancov, v súčasnosti tvorí 33 členských a 6 spolupracujúcich krajín z celej Európy a stovky vysoko angažovaných zamestnancov so širokou škálou oblastí odbornosti. Sieť Eionet pomáha vytvárať a zabezpečovať pravidelný tok údajov z celej Európy. Okrem svojej hlavnej úlohy v oblasti údajov sieť Eionet v súčasnosti funguje aj ako vedomostná sieť, ktorá zhromažďuje a zdieľa skúsenosti a odborné znalosti svojich členských organizácií. Tieto spoločné odborné skúsenosti a skúsenosti agentúry EEA a siete Eionet pomáhajú aj partnerom a projektom mimo EÚ vrátane krajín európskeho susedstva a projektu [Ľudský biomonitoring pre Európu](#) (Human Biomonitoring for Europe – HBM4EU).

Počas uplynulých 25 rokov sa životné prostredie, politika, znalosti, údaje, technológie a agentúra EEA/Eionet všetky zmenili a budú sa ďalej vyvíjať. Uprostred tohto neustáleho rastu, inovácií a zmien zostáva jedna vec nemenná: neochvejný záväzok ľudí v agentúre a jej sieťach zlepšovať životné prostredie a tým aj kvalitu života v Európe i mimo nej.

Pri príležitosti tohtoročného 25. výročia agentúry EEA budeme práve s týmito partnermi uvažovať o našich minulých a budúcich príspevkoch, ako aj o tom, ako sa môžeme spoločne čo najlepšie pripraviť na zmeny a pomôcť dosiahnuť dlhodobú udržateľnosť Európy.

Naším odkazom nemusí byť zhoršovanie stavu životného prostredia, ktorému sme nedokázali zabrániť. Naopak, môže to byť zlomový bod, keď sme rozhodnými opatreniami toto zhoršovanie zvrátili.

Ak tisíce študentov vyrazia do ulíc a volajú po opatreniach a väčšina Európanov vyjadruje svoje obavy v súvislosti so životným prostredím a zmenou klímy, je čas na razantnejšie opatrenia.

Zdroj: Hans Bruyninckx, výkonný riaditeľ agentúry EEA

Členské a spolupracujúce krajiny v rámci siete Eionet. Zdroj EEA.

Podľa aktuálnej ročnej správy o kvalite vody na kúpanie dosiahlo vyše 85 % vôd na kúpanie v Európe pri minuloročnom monitorovaní hodnotenie EÚ „výborná“. Znamená to, že spĺňajú najprísnejšie kvalitatívne normy na čistotu vody. Dnes uverejnené výsledky poskytujú dobrý prehľad, kde možno toto leto nájsť lokality s najkvalitnejšou vodou.

Z tohtoročnej správy Európskej komisie a Európskej environmentálnej agentúry (EEA) vyplýva, že prevažná väčšina, konkrétne 95,4 % z 22 831 lokalít s vodou na kúpanie monitorovaných v 28 členských štátoch EÚ spĺňa minimálne požiadavky na kvalitu ukotvené v pravidlách EÚ. Okrem toho správa zahŕňa aj 300 lokalít monitorovaných v Albánsku a Švajčiarsku.

Podiel lokalít, ktoré spĺňajú najprísnejšie normy a dosiahli hodnotenie „výborná“, mierne narástol z 85,0 % v roku 2017 na 85,1 % minulý rok. Počet lokalít, ktoré dosiahli hodnotenie „dostatočná“ mierne klesol z 96 % v roku 2017 na 95,4 % v roku 2018. Dôvodom je prevažne skutočnosť, že sa otvorili nové lokality na kúpanie, za ktoré ešte nie sú dostupné súbory údajov za štyri kúpacie sezóny, čo je podľa smernice podmienkou klasifikácie. V roku 2018 získalo 301 (teda 1,3 %) lokalít na kúpanie v EÚ, Albánsku a Švajčiarsku hodnotenie „nevýhovujúca“ kvality vody. Oproti 1,4 % v roku 2017 sa teda zaznamenal mierny pokles.

Karmenu **Vella**, európsky komisár pre životné prostredie, námorné záležitosti a rybníctvo, vyhlásil: „Včerajší Svetový deň životného prostredia nám pripomenul, že čelíme mnohým výzvam. Ale rovnako bol príležitosťou osláviť úspechy Európskej únie v oblasti ekológie. Jedným z týchto úspechov, s ktorým sa všetci vedia stotožniť, je kvalita vôd na kúpanie v Európe. Som si istý, že vďaka precíznemu testovaniu, nahlasovaniu, monitorovaniu a spoločnému využívaniu odborných poznatkov budeme naďalej zlepšovať kvalitu našich obľúbených lokalít na kúpanie. Naše nové preskúmanie vykonávania predpisov v oblasti životného prostredia

pomôže členským štátom učiť sa jeden od druhého, ako čo najlepšie dosiahnuť a udržať si túto výbornú kvalitu, ktorú sme dosiahli počas môjho mandátu. Zablahoželal som Európskej environmentálnej agentúre k tomu, že pomohla zlepšiť normy, ako aj k tomu, že poskytuje pravidelné a spoľahlivé informácie. Vďaka tejto spoľahlivosti sa môžete jednoznačne rozhodnúť, kde sa budete toto leto kúpať.“

Hans Bruyninckx, výkonný riaditeľ EEA, doplnil: „Naša správa potvrdzuje, že úsilie členských štátov počas uplynulých 40 rokov, predovšetkým pri úprave odpadovej vody, sa vypláca. V súčasnosti väčšina Európanov profituje z výbornej kvality vôd na kúpanie. Je to však len jeden z mnohých prvkov. Ak chceme dosiahnuť lepší stav morí, jazier a riek, musíme riešiť celý rad problémov, od znečistenia plastmi po ochranu morských druhov.“

Požiadavky na kvalitu vôd na kúpanie sú stanovené v smernici EÚ o kvalite vody určenej na kúpanie. Vykonávanie jej pravidiel pomohlo za uplynulých 40 rokov výrazne zlepšiť kvalitu vôd na kúpanie v Európe. Zaviedlo sa ňou účinné monitorovanie a riadenie kvality vody, čo v kombinácii s investíciami do úpravy odpadovej vody viedlo k tomu, že sa do vody dostáva výrazne menej neupravených alebo len čiastočne upravených komunálnych a priemyselných odpadových vôd. Miestne orgány majú podľa pravidiel odoberať vzorky vody v oficiálne určených lokalitách na kúpanie počas celej sezóny. Vzorky sa analyzujú na prítomnosť dvoch druhov baktérií, ktoré poukazujú na znečistenie z odpadových vôd alebo hospodárskych zvierat.

Ďalšie kľúčové zistenia

- Hodnotenie „výborná kvalita“ získalo viac ako 95 % lokalít na kúpanie v štyroch krajinách: Cyprus (99,1 % všetkých lokalít), Malta (98,9 % všetkých lokalít), Rakúsko (97,3 % všetkých lokalít) a Grécko (97 % všetkých lokalít).
- Všetky lokality určené na kúpanie na Cypre, v Grécku, Lotyšsku, Luxembursku, na Malte, v Rumunsku a Slovinsku vykazovali v roku 2018 minimálne „dostatočnú“ kvalitu.
- Najvyšší počet lokalít s „nevyhovujúcou“ kvalitou vody bol zistený v troch krajinách – v Taliansku (89 lokalít na kúpanie, t. j. 1,6 %), vo Francúzsku (54 lokalít, t. j. 1,6 %) a v Španielsku (50 lokalít, t. j. 2,2 %). V porovnaní s rokom 2017 počet lokalít s vodou na kúpanie nevyhovujúcej kvality vo Francúzsku klesol (z 80 v roku 2017 na 54 v roku 2018). V Taliansku sa naproti tomu zaznamenal nárast počtu vôd na kúpanie s hodnotením „nevyhovujúca kvalita“ (zo 79 na 89), rovnako ako v Španielsku (z 38 na 50).

Súvislosti

Ludské zdravie aj naďalej ohrozuje znečistenie vôd fekálnymi baktériami, a to najmä ak sa zistí vo vodách na kúpanie. Plávanie vo vode na znečistených plážach alebo v jazerách môže spôsobovať ochorenia. Hlavným zdrojom znečistenia je kanalizácia a odtok vody z poľnohospodárskych podnikov a ornej pôdy. Miera znečistenia sa zvyšuje pri silných dažďoch a záplavách, keď dochádza k pretekaniu kanalizácie a znečistená odtoková voda sa dostáva do riek a morí.

Všetky členské štáty EÚ spolu s Albánskom a so Švajčiarskom monitorujú svoje lokality na kúpanie podľa ustanovení smernice EÚ o kvalite vody určenej na kúpanie. Hodnotenie kvality vody na kúpanie podľa smernice o vode určenej na kúpanie sa zakladá na dvoch mikrobiologických parametroch:

na obsahu črevných baktérií enterococcus a Escherichia coli. Kvalita vody na kúpanie sa v závislosti od zistenej hladiny fekálnych baktérií klasifikuje ako „výborná“, „dobrá“, „dostatočná“ alebo „nevyhovujúca“. Ak je kvalita vody klasifikovaná ako nevyhovujúca, členské štáty by mali podniknúť kroky, napr. vydať zákaz kúpania alebo umiestniť varovný oznam, informovať verejnosť a prijať vhodné nápravné opatrenia.

Viac informácií

Správy o jednotlivých krajinách
Interaktívna mapa výsledkov
všetkých lokalít
Kvalita vody na kúpanie

SAŽP po prvý krát v konzorciu ETC/WMGE

ETC/WMGE 2019 - 2021 nová výzva
pre SAŽP

K doterajším činnostiam SAŽP pribudnú v období rokov 2019 – 2021 nové výzvy a aktivity vyplývajúce z pozície SAŽP v novom European Topic Centre on Waste and Materials in a Green Economy (ETC/WMGE) schválenom Európskou environmentálnou agentúrou (EEA) v júli 2018. Európske tematické centrá sú konzorciá kontrahované EEA. Slovenská republika má v súčasnosti v rámci európskych tematických centier (<https://www.eionet.europa.eu/etcs>) zastúpenie len v European Topic Centre on Biological Diversity prostredníctvom Ústavu krajinskej ekológie, SAV, Bratislava.

ETC/WMGE 2019 - 2021 tvorí konzorcium **10 odborných organizácií z 7 krajín** (Belgicko, Írsko, Česká republika, Nemecko, Taliansko, Fínsko a Slovenská republika). Vo svojej činnosti ETC/WMGE 2019 – 2021 v mnohých smeroch nadviaže na činnosť doterajšieho ETC/WMGE s cieľom podporovať EEA pri plnení jej úloh stanovených v pracovnom pláne EEA na roky 2014 – 2020. Hlavnou úlohou ETC/WMGE 2019 – 2021 je podpora EEA v celospoločenskej iniciatíve prechodu

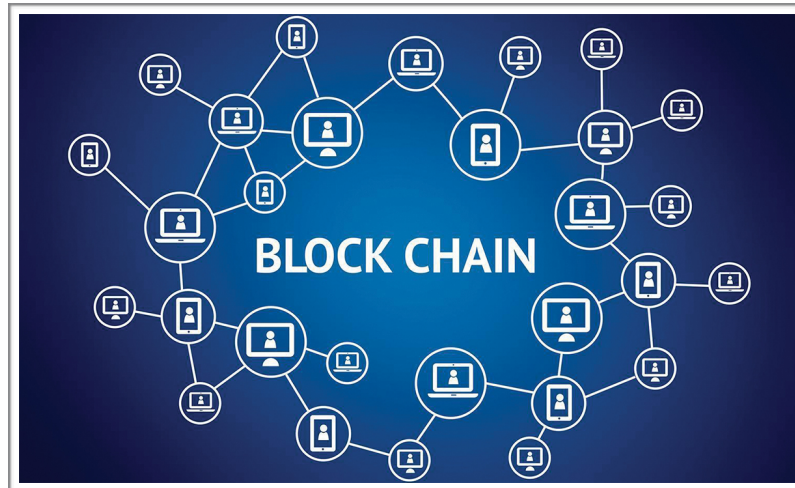
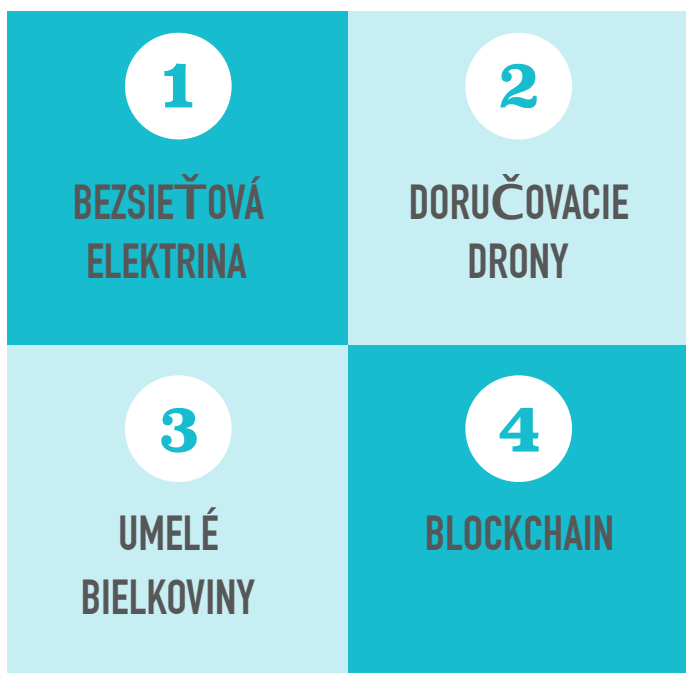
na obehové hospodárstvo. Jednotlivé pracovné balíky budú tematicky zamerané na odpadové hospodárstvo, predchádzanie vzniku odpadu, chemické látky a odpady, efektívne využívanie zdrojov, výrobu a spotrebu. ETC/WMGE 2019 – 2021 však bude kľasť dôraz na intenzívne prepojenie činností medzi jednotlivými pracovnými balíkmi ako aj na zapojenie zainteresovaných skupín a budovanie kapacít a úzku spoluprácu s ďalšími európskymi tematickými centrami.

Od partnerstva SAŽP ako verejnej inštitúcie pochádzajúcej zo strednej Európy a nového člena ETC/WMGE 2019-2021 sa očakáva posilnenie perspektívy verejnej správy v rámci konzorcia a vnesenie nových pohľadov a poznatkov pri spracovávaní údajov, analýzach a nevyhnutných sprievodných diskusiách.

Konzorcium pracuje podľa ročných plánov a pracovných balíkov.

Rok 2019 pokrýva práce na nasledovných oblastiach:

Spracovanie situačnej analýzy stavu a trendov v štyroch identifikovaných „slabých signáloch“ identifikovaných pre potreby ďalšieho výskumu:

Aktualizácia ROD – Reporting obligation Database v oblasti odpadov;

Obehové hospodárstvo - prehľad národných cieľov a monitorovanie rámcov;

Správa Waste prevention;

Partnerstvo v tomto medzinárodnom konzorciu predstavuje pre SAŽP ako organizáciu i pre jej jednotlivých pracovníkov, ktorí budú participovať na činnostiach ETC/WMGE 2019 – 2021, možnosť získať nové odborné skúsenosti a nové príležitosti pre medzinárodnú spoluprácu v európskom meradle.

Zdroj : Katarína Kosková, NFP SK

Európska komisia a životné prostredie

Ste pripravení na zmenu?

Od roku 2021 bude v platnosti zákaz jednorazových plastových vatových tyčiek, príborov, tanierov, slamiiek, miešadiel nápojov a paličiek na balóny, ako aj obalov na jedlo a nápoje. Všetky tieto predmety sa budú musieť vyrábať z udržateľnejších materiálov alebo sa nahradiť opätovne použiteľnými alternatívami. Problematiku pokrýva smernica o znižovaní vplyvu určitých plastových výrobkov na ŽP.

Európska komisia (EK) sa rozhodla nové pravidlá podporiť kampaňou Ste pripravení na zmenu? Séria nápaditých videí predstavuje jednorazové plastové výrobky a ich neplastové alternatívy a nabáda ľudí k zmene návykov. Kampaň je preložená do všetkých

EÚ jazykov.

Zdroj: <https://www.bereadytochange.eu/sk/>

Biodiverzita a rok 2020

Problematika plastov ostane naďalej prioritou, avšak EK bude venovať zvýšenú pozornosť biodiverzite, keďže budúci rok sa v Číne uskutoční 15. Konferencia zmluvných strán Dohovoru o biologickej diverzite. Posledný prieskum medzi občanmi EÚ potvrdil, že záujem o biodiverzitu a jej ochranu neustále rastie.

Biodiverzite bude venovaný aj Green week a pozornosť odbornej verejnosti, najmä poľnohospodárov, obráti na opeľovače. Súčasťou kampane bude virtuálna výstava ARTEFACTS. Premiéru bude mať v Prírodovednom múzeu v Berlíne. Výstava bude preložená do všetkých EÚ jazykov a múzeám, ktoré budú mať o ňu záujem, bude poskytnutá bezplatne.

Artefacts: <https://ec.europa.eu/jrc/en/artefacts/digital-exhibition>

EU CitizEN

Prostredníctvom iniciatívy EU CitizEN spolupracuje EK s občanmi na príprave ôsmeho environmentálneho akčného programu. Zástupcovia DG Environment cestujú po Európe a stretávajú sa s mladými ľuďmi a diskutujú s nimi o ich vízií životného prostredia do roku 2030. Iniciatíva zohľadňuje tri úrovne – európsku, národnú a miestnu a kladie päť otázok:

- 1. Aká je vaša vízia životného prostredia v roku 2030?**
- 2. Keby ste sa stali veľvyslancom pre životné prostredie, aké kroky by ste podnikli, aby ste presvedčili svojich priateľov, aby tiež konali?**
- 3. Aké opatrenia by mala EÚ prijať v prospech životného prostredia?**
- 4. Čo ste pripravení urobiť?**
- 5. Čo by ste chceli, aby vaše miestne orgány robili v životnom prostredí?**

Proces sa tým nekončí, mladí Európania dostanú spätnú väzbu. Na jeseň sa stretnú zástupcovia účastníkov všetkých krajín, aby prediskutovali výsledky a poskytlí spätnú väzbu komisárovi pre životné prostredie.

EU CitizEN: https://ec.europa.eu/info/events/eu-citizens-dialogues-young-people-future-environment_en#bootstrap-fieldgroup-nav-item--upcoming-events--2

Fotobanka EEA

EEA každoročne vyhlasuje fotosúťaž, ktorej účelom je obrátiť pozornosť Európanov na niektorý z problémov životného prostredia.

Tento ročník sa zamerával na vplyv výroby potravín a energie na životné prostredie a na možnosti udržateľnej mobility. Do súťaže bolo zaslaných viac ako 400 fotografií z 32 krajín. Všetky fotografie sú zverejnené cez službu Flickr. S uvedením zdroja (© meno autora, názov fotosúťaže/EEA) je možné tieto fotografie použiť na propagačné účely.

Fotobanka: <https://www.flickr.com/photos/europeanenvironmentagency/albums>

Zdroj : Petra Horváthová, NRC COM

Predchádzanie vzniku odpadu je východiskom z krízy plastového odpadu

Plastový odpad je naďalej obrovský a rastúci problém. Ako ho rieši Európska únia? Ioannis Bakas, EEA expert na predchádzanie vzniku odpadu, stručne priblížil obsah správy EEA o predchádzaní vzniku plastového odpadu v Európe, ktorá bola uverejnená tento mesiac.

O čom je nová správa agentúry EEA? Vyvíjajú európske krajiny dostatočné úsilie na vyriešenie tohto problému?

V správe agentúry EEA s názvom **Predchádzanie vzniku plastového odpadu v Európe** sa preskúmali iniciatívy členských krajín agentúry zamerané na predchádzanie vzniku plastového odpadu. Snažíme sa mapovať a analyzovať typy opatrení, ktoré krajiny prijímajú na zníženie objemu plastového odpadu alebo na zníženie obsahu nebezpečných látok v plastovom odpade. Členské štáty EÚ sa pri vypracúvaní stratégie na predchádzanie vzniku plastového odpadu opierajú najmä o programy na predchádzanie vzniku odpadu. Tie však zahŕňajú širšie opatrenia a nemusia byť nevyhnutne zamerané na plast, ale na obaly vo všeobecnosti. Na základe našej analýzy sme zistili, že v prípade plastových tašiek robia členské štáty naozaj veľa. Sú veľmi aktívne a podarilo sa im už dosiahnuť skvelé výsledky v obmedzení ich používania.

Aký je rozmer problému plastového odpadu v Európe?

V poslednom čase sa venuje veľká pozornosť plastovému odpadu a **morskému odpadu**. Hlavným problémom v súvislosti s plastom je však rastúca spotreba, ktorá priamočiaro vedie k vzniku odpadu. V budúcnosti bude produkcia plastového odpadu ďalej stúpať a to sa musí riešiť. Pokiaľ ide o predchádzanie vzniku odpadu, som presvedčený, že je správne zameriavať sa na odpad z obalov, pretože tvorí najväčšiu časť plastových spotrebiteľských výrobkov, pričom za ním nasleduje plast z elektroniky a zo stavebníctva. Ďalším problémom je, že ešte nemáme konkrétne ciele na riešenie tohto problému. Ciele môžu mať motivačný účinok. V súčasnosti sa recykluje približne tretina produkovaného plastového odpadu, čo je stúpajúci trend, hoci to zahŕňa aj vývoz mimo EÚ. V tejto správe EEA sa nerieši odpadové hospodárstvo a vývoz odpadu, čo však bude predmetom pripravovanej správy EEA o vývoze plastového odpadu. Vzhľadom na rastúcu spotrebu bude predchádzanie vzniku plastového odpadu naďalej

zohrávať kľúčovú úlohu pri nakladaní s množstvom produkovaného odpadu.

Podľa správy sú hlavným problémom plastové obaly. Aké kroky treba podniknúť na zníženie objemu tohto odpadu a predchádzanie jeho vzniku?

Pokiaľ ide o predchádzanie vzniku odpadu a konkrétne o plasty, v správe sa uvádza, že je potrebné vyvinúť veľké úsilie na vypracovanie cielenejších opatrení, ako napríklad zamerať sa na najznečisťujúcejšie druhy plastov, ako sú jednorazové obaly. Trendy, ako pribúdajúce online nakupovanie, vedú k stále väčšiemu množstvu obalov a my sa zatiaľ len snažíme nájsť spôsob, ako s týmto zvýšeným tokom odpadu zaobchádzať. Súčasná opatrenia majú skôr všeobecný charakter a zameriavajú sa na všetky plastové výrobky. Sú však len miernejšej a nezáväznej povahy, ako napr. informatívne alebo dobrovoľné dohody. Potrebné sú cielenejšie a konkrétnejšie opatrenia, ako sa uvádza v novej smernici o jednorazových plastoch. Pre jednotlivé krajiny by bolo prínosom, ak by mali diverzifikované opatrenia a využili aj iné druhy nástrojov, ako sú napríklad trhové nástroje, systémy rozšírenej zodpovednosti výrobcu s úpravou poplatkov atď.

Čo robí EÚ v tejto oblasti?

Európska komisia a EÚ už majú zavedenú **plastovú stratégiu** (prijatú v roku 2018) a Európsky parlament a členské štáty EÚ nedávno dokončili a **prijali smernicu** o jednorazových plastoch. Tieto dva aktuálne príklady úsilia Komisie ešte nie sú premietnuté do našej správy, ktorá mapuje vnútroštátne opatrenia na predchádzanie vzniku odpadu. Očakáva sa však, že transpozícia smernice do vnútroštátneho práva a inšpirácia zo stratégie pre

Ioannis Bakas -
Odborník agentúry EEA
na predchádzanie
vzniku odpadu

plasty budú mať v blízkej budúcnosti vplyv na vnútroštátne opatrenia zamerané na predchádzanie vzniku plastového odpadu.

Akú úlohu zohráva pri predchádzaní vzniku plastového odpadu EEA?

Od roku 2013 agentúra uverejňuje sériu správ o predchádzaní vzniku odpadu, pričom toto je najnovšia správa z tejto série. Skúma sa v nej súčasná situácia a predstavujú sa perspektívy do budúcnosti. Agentúra EEA ponúka svoje stanoviská na možné politické smerovanie, ako aj užitočné informácie o osvedčených postupoch. Snažíme sa hlavne mapovať situáciu v členských krajinách agentúry a navrhovať možnosti na zlepšenie. EEA má mandát na monitorovanie pokroku v predchádzaní vzniku odpadu a vo vývoji smerom k oddeleniu produkcie odpadu od hospodárskeho rastu. Odteraz budeme podľa zmenených právnych predpisov každé dva roky uverejňovať správy o predchádzaní vzniku odpadu, vždy na inú tému, ale vždy so zreteľom na monitorovanie pokroku a hodnotenie implementácie členskými štátmi EÚ. Ďalšiu správu uverejníme v roku 2021. EEA takisto vypracúva a práve aktualizuje **prehľady**, v ktorých sa mapuje implementácia na úrovni krajín.

Zdroj : EEA

Krajinám Východného partnerstva dodávame návod, ako spracovávať správy o stave ŽP

Počas slovenského predsedníctva Rady EÚ (1. júla - 31. decembra 2016) bola európska politika susedských vzťahov jednou z priorit vlády SR s cieľom podporiť stabilizáciu susedstva a rozvíjať vzťahy s partnermi na základe spoločných záujmov a potrieb. V oblasti

životného prostredia bola táto priorita splnená prípravou a organizáciou prvej formálnej ministerskej konferencie o životnom prostredí a zmene klímy v histórii Východného partnerstva v októbri 2016, ktorá viedla k prijatiu Deklarácie o spolupráci v oblasti životného prostredia a zmeny klímy. Dosiachnutie ministerskej konferencie bolo zdôraznené na 1. regionálnom zasadnutí riadiaceho projektového výboru ENI SEIS East II (Shared Environmental Information System principles and practices in the Eastern Partnership countries) v novembri 2016 účasťou a krátkym vystúpením zástupcov slovenského predsedníctva zo Stáleho zastúpenia Slovenskej republiky v EÚ a Ministerstva životného prostredia.

Misia Ukrajina. Foto : EEA.

V nadväznosti na tieto výsledky sa Slovenská agentúra životného prostredia zapojila do druhej fázy spolupráce s Európskou agentúrou pre životné prostredie (EEA) a krajinami Východného partnerstva o ďalšom vykonávaní Spoločného systému environmentálnych informácií (SEIS) v rokoch 2016-2020 nadväzujúc na na činnosti vykonávané v rámci iných projektov (ENPI-SEIS, 2010 - 2015 a InSEIS, 2014 - 2015).

Spôsobom implementácie aktivity je využívanie modelu Eionet¹ ako modelu implementácie SEIS v regióne východnej ENP (European Neighborhood Policy). Podpora a odborné znalosti siete Eionet zohrávajú kľúčovú úlohu pri realizácii projektových aktivít, najmä pri budovaní kapacít a pri prenose skúseností pri uplatňovaní príslušných postupov, nástrojov a systémov používaných v kontexte EÚ / EHP.

¹ EIONET - Environmental Information and Observation Network

V tejto súvislosti Ministerstvo životného prostredia SR a Slovenská agentúra životného prostredia (SEA) reagovali pozitívne na požiadavku EEA zapojiť sa do poskytovania odbornej technickej pomoci a zdieľania svojich poznatkov o hodnotení životného prostredia v rámci projektu ENI SEIS II East a v roku 2017 sa zaviazali k podpore v oblasti zdieľania odbornosti a vedomostí Slovenskej Eionet praxe v environmentálnom hodnotení a implementácie princípov podľa SEIS.

V rámci tohto projektu bolo realizovaných 6 misií do krajín východného partnerstva (Bielorusko, Gruzínsko, Azerbajdžan, Ukrajina, Moldavsko, Arménsko), ktorých sa zúčastnili pracovníci SAŽP a MŽP SR, ktorí sú odborníkmi na spracovanie správ o stave životného prostredia SR. V roku 2019 pripravuje projektový tím záverečný míting za účasti všetkých projektových

Poslednej misie v Arménsku sa zúčastnila aj štátna tajomníčka Ministerstva životného prostredia Arménska p. Irina Ghaplanyan. Foto:EEA.

partnerov v Bratislave v októbri 2019. Finálnym produktom projektu bude Metodologický dokument o spracovávaní správ o stave ŽP pre región východného partnerstva, ktorý bude dostupný v národných jazykoch a v angličtine. Výsledkom spolupráce bude zlepšenie tvorby správ o stave ŽP v krajinách východného partnerstva, vychádzajúceho z pozitívnych skúseností SR.

Projekt bol odprezentovaný aj na spoločnom stretnutí venovanom informáciám a reportingu v oblasti životného prostredia organizovanom Organizáciou pre ekonomickú spoluprácu a rozvoj (OECD), MŽP SR a Európskou environmentálnou agentúrou pri príležitosti zasadnutia OECD GREEN Action Task Force v októbri 2018.

Seminár Predstavenstva Európskej environmentálnej agentúry

Európska environmentálna agentúra (EEA) si pripomenula 25. výročie fungovania špeciálnym seminárom (19.6.2019.. Kodaň, Dánsko, Odd Fellow, Palace), na ktorom participovali experti z 39 členských a spolupracujúcich krajín, Európskej komisie a Európskeho parlamentu. Účastníci seminára aktívne prispeli k tvorbe 10 ročnej stratégie, ktoré á bude smerovať činnosť EEA a jej siete Eionet v poskytovaní hlasných, včasných, nezávislých a spoľahlivých environmentálnych informácií uprostred zvyšujúcich sa nárokov na viac akcií v oblasti životného prostredia.

Európska komisia ukončila 5-ročné pozitívne hodnotenie EEA a jej siete Eionet, konštatovaním o úspešnom naplňaní cieľov, ktoré boli stanovené v [Nariadení](#), ktorým agentúra a sieť boli založené. Pod vplyvom meniacich sa podmienok: politických, sociálnych a finančných a v snahe udržať štandard činnosti EEA a spôsob akým prispieva k verejným a politickým debatám, je potrebná a nevyhnutná evolúcia- rozvoj fungovania a adaptácia- prispôsobenie meniacim sa spoločenským podmienkam, ktoré majú dopad na environmentálne dáta a vedomostnú základňu.

Seminár bol zámerne orientovaný na evolúciu a inováciu EEA spolu s Eionet-om v horizonte dekády 2021-2030. Členovia Predstavenstva, Národné ohniskové body, Európske tematické centrá, zamestnanci EEA, Vedecká komisia, členovia Európskej komisie a parlamentu predstavili svoje myšlienky a strategické smery, ktorými by sa mohla EEA uberať. Diskutovalo 125 účastníkov v menších aj väčších skupinách pod vedením nezávislého, skúseného facilitátora so zámerom maximálne možnej spoločnej konverzácie a zozbierania spoločných podnetov. Celodenný seminár vyústil v rámový náčrt stratégie, ktorý prejde niekoľkými konzultačnými procesmi. Finálna verzia stratégie sa očakáva v júni 2020.

Za Slovenskú republiku sa semináru zúčastnili: Barbora Doričková, členka Predstavenstva EEA za Slovenskú republiku- Ministerstvo životného prostredia SR a Katarína Kosková, Národný ohniskový bod pre EEA za SR – Slovenská agentúra životného prostredia.

25

1994-2019

European Environment Agency

Eionet Core Data Flows

Eionet kľúčové dátové toky sú subsety existujúcich dátových tokov, ktoré reportujú EEA členské a spolupracujúce krajiny, s využitím nástrojov Reportnet-u. Súčasný set kľúčových dátových tokov bol odsúhlasený Predstavenstvom EEA v novembri 2015.

Slovenská republika dosiahla v poslednom reportovanom období 100% plnenie.

Viac informácií a plnenie za jednotlivé krajiny môžete nájsť na linku <https://www.eionet.europa.eu/countries/eionet-core-dataflows>.

Časový harmonogram uvedenia správy SOER2020

SOER 2020 Roadmap

Médiá

Pred uvedením správy

- tlačové semináre koncom októbra a rozhovory

Spustenie v Bruseli

- tlačové semináre s Bruselskými tlačovými spoločnosťami
- miestne rozhovory
- digitálne šírenie tlačových správ

Pokračovanie po Decembri

- pravidelné spojenia na SOER 2020 vo všetkých relevantných tematických tlačových oznámeniach
- následné rozhovory s expertmi EEA

Sociálne médiá

Pred uvedením správy

- save-the-date príspevky a upútavky

Spustenie v Bruseli

- živé vysielanie a hlavná prezentácia
- príspevky z eventov a tlačových správ

Pokračovanie po Decembri

- pravidelné príspevky na SOER alebo tematické správy s referenciami na SOER

Prehľad EEA mítingov

- JANUÁR
 - EEAcademy Winter School, Kodaň, Dánsko
- FEBRUÁR
 - NRC Soil meeting incl. Workshop on Soil Monitoring, Kodaň, Dánsko
 - NFP/Eionet míting, Kodaň, Dánsko;
 - EPA network zasadnutie, Oslo, Nórsko
- MAREC
 - Management Board míting, Kodaň, Dánsko;
- APRÍL
 - Eionet/NRC SOE meeting, Mechelen, Belgicko
- MÁJ
 - 20th Joint EIONET & UNECE Task Force on Emission Inventories & Projections Meeting , Thessaloniki, Grécko
 - Eionet/NRC Noise, Kodaň, Dánsko;
 - EIONET workshops on Climate Change Mitigation and Energy and Environment, Kodaň, Dánsko;
- JÚN
 - Joint Biodiversity and Freshwater Eionet workshop, Kodaň, Dánsko;
 - EIONET workshop on Climate Change Impacts, Vulnerability and Adaptation, Kodaň, Dánsko;
 - Eionet/NRC COM, Kodaň, Dánsko;
 - Eionet/NFP míting, MB seminar, 25.výročie EEA, Kodaň, Dánsko;
 - MB seminár a 25. výročie EEA, Kodaň, Dánsko;
 - NRC on Industrial Pollution, Kodaň, Dánsko;
 - NRC Biodiversity, Kodaň, Dánsko;
- JÚL
 - Task Force Soil Monitoring, Rím, Taliansko;
 - EEAcademy, Summer School, Sustainability Transitions and the Precautionary Principle, Budapešť, Maďarsko;
- AUGUST
 - EEAcademy ENI Summer School on Integrated Environmental

EEA spravodajca je vydávaný slovenským Národným ohniskovým bodom pre EEA a slovenským Národným referenčným centrom pre komunikáciu pre EEA.

V prípade záujmu o publikovanie v ďalšom čísle nám svoj príspevok zašlite na adresu nfpsk@sazp.sk v termíne do 1.12.2019.

Jeden z víťazných snímok fotografickej súťaže EEA *Sustainably Yours* - 'Tomato' od autora Hakan Coplu; Kategória: Sustainable food.

25 1994-2019
European Environment Agency

Chcete sa niečo opýtať EEA?

Napíšte na EEA, fórum pre verejnosť:

<http://community.eea.europa.eu>

Viac informácií na: nfpsk@sazp.sk

KONTAKT:

Mgr. Katarína Kosková

Slovenská agentúra životného prostredia
Tajovského 28, 975 90 Banská Bystrica

Užitočné linky

Stránka SAŽP <http://www.sazp.sk>

Brožúra EEA <http://www.eea.europa.eu/publications/eea-general-brochure>

Stránka EEA <http://www.eea.europa.eu/>

Eionet <http://www.eionet.europa.eu/>

Odoberanie EEA publikácií <http://www.eea.europa.eu/subscription>

Európske tematické centrá <http://www.eionet.europa.eu/menutopics>

EEA fórum pre verejnosť <http://community.eea.europa.eu>

Produkty EEA <http://www.eea.europa.eu/sk/products>

Publikácie EEA <http://www.eea.europa.eu/sk/products>